
U zkoušek nepotápím, vysvětluji souvislosti

U zkoušek nepotápím, vysvětluji souvislosti

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

22. 2. 2012, Hospodářské noviny, rubrika: Česko, strana 5, autor: Zuzana Keményová

Místo elegantního saka a stohů knih má v kanceláři zablácené holínky, síťku na nabírání planktonu a u stropu sedí vycpaný tetřev. „Se studenty nejprve probíráme teorii a pak jdeme někam ven. Většinou do hor a do lesů, kde zůstáváme i přes noc. Ukazujeme si na potocích či vegetaci, jak v přírodě kolují cizí látky a jak v ní působí,“ vysvětluje Jakub Hruška z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Rozhovor s ekologem, ale i zapáleným myslivcem v jedné osobě, je součástí seriálu, v němž HN přibližují zajímavé vysokoškolské kantory. V únoru totiž končí lhůta na podání přihlášek na univerzity.

Vyučujete biogeochemii - můžete ten obor stručně přiblížit?

Řeší vztahy mezi živou přírodou, půdami a vodou - tedy prostředím, kde žije převážná většina živočichů. Nejsem biolog, nezajímají mě druhy kytek a rostlin. Zkoumám, co se v prostředí děje s vápníkem, hořčíkem, fosforem nebo toxickými kovy a jak to zpětně ovlivňuje tu živou složku přírody. Moje hlavní parketa je účinek kyselých dešťů na lesy, půdy a vody. Když jsme v 90. letech významně odsířili, tak mi to trochu vzalo práci. Dnes se zabýváme koloběhem uhlíku nebo dusíkem, který je také velmi problematický, i když víc skrytý.

S posluchači chodíte do přírody, kde studujete přírodní jevy v praxi. Jak moc se jim taková výuka líbí? Máte nějakou zpětnou vazbu?

To byste se musela zeptat jich. Ale vzhledem k tomu, že je pak mám velmi často jako diplomanty, tak asi zajímá. Mám ale jednu pedagogickou zkušenost, která mě potěšila. Když byla loni v létě blokáda na Šumavě na Ptačím potoce, tak jsem na fotkách v médiích poznával studenty, které jsem učil. Ale nijak jsem je k tomu nevybízěl. Sami si to přebírali a šli.

Tak to jako odpůrce kácení stromů na Šumavě musíte mít radost. Nicméně jste přísný učitel?

Nejsem. Když vidím, že student při zkoušce neumí, spíš se snažím to z něj vytáhnout, než abych ho vyhazoval. Pokládám třeba nepřímé otázky a doufám, že na to přijde. Některým to pomůže, jiným ne. Nechci, aby se studenti šprtali něco, čemu stejně nerozumí, ale aby se naučili vidět souvislosti: třeba když budeme používat stále víc a víc umělých hnojiv na polích, tak tím dramaticky poškodíme vody a půdy. Snažím se žáky přimět, aby si na věci udělali vlastní názor. Třeba minule jsme rozebírali řeckou krizi. Ten dluh Řecka je obrovský. Ale když něco přesáhne představivost lidí, tak o tom přestávají přemýšlet.

Co je největší problém studentů?

Neumějí psát. Mají třeba výborné odborné znalosti, ale dělá jim problém dát dohromady text. Měl jsem diplomantku, která byla výborná v laborce, ale napsat diplomku, to byl tedy porod. Někomu to dané je a někomu není. A ten, komu není, toho to na škole nikdo nenaučí. Kurzy psaní by rozhodně nebyly na středních školách na škodu.

Vidíte nějaké odezvy toho, co děláte a co učíte?

Jak kdy, moc často ne. Například léta letoucí tvrdíme lesníkům, že nemají pěstovat smrkové monokultury. Máme spoustu důkazů o tom, že samy o sobě jsou pro les škodlivé, navíc když se pěstují na místech, kde dřív byly lesy smíšené. Smrky vyčerpávají půdy, zvyšují ukládání síry a omezují rozmanitost druhů. Kdyby nebylo smrkových monokultur, nebyly by mimochodem ani kůrovcové kalamity. S tím chodíme na ministerstva zemědělství i životního prostředí, ale tam se ošívají. Vždy nám řeknou, že smrk je prostě ekonomicky nejvýhodnější. I když já si myslím, že náklady, které dají do vypěstování smrku, už začínají převyšovat i ten ekonomický užitek.

Pozná se ve vašem soukromém životě, že jste ekolog? Třídíte třeba odpad?

Třídím, i když si myslím, že ekologie se odbývá na jiné úrovni, než že setřídíte odpad, který vám nacpali v obchodě, i když vám ho vůbec cpát nemuseli. Každou věc máte zabalenou v plastovém obalu, alobalové víčko ještě překrývá další plast, a to vše si ještě odnášíte v igelitce. Třídění je však spíš malá ekologie, ale ať to lidé dělají. Ale nemyslím si, že to spasí svět.

A co spasí svět?

Že se zamyslíme nad tím, co s planetou děláme. Třeba že přestaneme vyrábět zbytečné plastové obaly.

Změnilo se nějak za posledních 20 let životní prostředí v České republice?

Ne, je pořád stejné. Máme sice čistší vzduch a zřejmě i bezpečnější potraviny, ale zemědělství i lesnictví jsou pořád stejně intenzivní. Co se týká stavu přírody, velký krok kupředu jsme rozhodně neudělali. Máme více chráněných území, to jistě. Ale spousta chráněných druhů zvířat a rostlin a vzácných ekosystémů je pořád vzácná a spíš mizí. Máme přírodu, kterou člověk hodně změnil a mění ji stále dál.

Proč máte v kanceláři obal od vzduchovky a vycpané tetřevy?

Protože jsem vášnivý lovec. Jsem zapálený myslivec, lovím zvířata, chodím na hony a střílím jeleny, zajíce, bažanty. Dokonce jsem členem redakční rady časopisu Svět myslivosti. Na Českomoravské vysočině mám vlastní rybník a často a rád chodím na ryby. Spousta lidí nad tím kroutí hlavou, ale já na tom neshledávám nic divného. To, že je člověk lovec, přece neznamená, že nemá rád přírodu a že jí nerozumí. Jako je někdo zahrádkář, tak jiný zase loví.